

Inspiratiebundel voor leerkrachten
Junior Journalist 2020

Inhoudsopgave

THEMA.....	3
VOORBEREIDING.....	5
SCHRIJFTIPS	7
Interview	7
Opiniestuk	8
Fantasierhaal.....	10

THEMA

Junior Journalist van Davidsfonds is een **creatieve schrijfwedstrijd voor kinderen en jongeren**. Deze ideeënbundel is bedoeld als helpende hand bij het begeleiden van Junior Journalisten. Je vindt in deze inspiratiebundel tips om het jonge schrijfgeweld op weg te helpen naar een sterk interview, een scherp opiniestuk, een straf verhaal ... Deze ideeën zijn een duwtje in de rug, de jongeren blijven uiteraard vrij om hun eigen creativiteit de vrije loop te laten.

Opgelet: dit is de nationale ideeënbundel. De meeste provincies hebben vaak een eigen ideeënbundel op basis van deze. Gelieve de ideeënbundel voor uw provincie ook te raadplegen.

Tijdens het schooljaar 2019-2020 draait de wedstrijd rond het thema **'buren'**. Een erg actueel thema waar zowel de jongste als de oudste deelnemers over kunnen schrijven. Het thema komt natuurlijk niet zomaar uit de lucht gevallen: in 2018 lanceerde Davidsfonds een vernieuwde missie waarin we beklemtonen dat Davidsfonds lokaal verankerd is en mensen verbindt door hen samen cultuur te laten beleven. Dat willen we doen op een inclusieve manier, zodat de diverse inwoners van Vlaanderen en Brussel zich welkom voelen. 'Diversiteit' betekent letterlijk verscheidenheid: elk individu is anders en dus uniek. In onze maatschappij leven mensen samen met heel verschillende achtergronden, en dat zorgt voor een grote culturele diversiteit. Aan de hand van zijn/haar eigen ervaringen, leefwereld en/of wat research kan de Junior Journalist heel wat over het thema te weten komen om zo een mooi journalistiek stuk te schrijven.

Zo leent het thema 'buren' zich perfect voor een **historische benadering**: wie waren onze buren in de middeleeuwen en in de loop van de geschiedenis? Bovendien kan het thema heel breed ingevuld worden: leg de nadruk op lokale geschiedenis (duik bijvoorbeeld in de geschiedenis van je stad, dorp of wijk en ga dieper in op de veranderingen) of bekijk internationale migratiestromen en ga op zoek naar de verhalen van landverhuizers.

Jouw leerlingen kunnen ook hun **eigen mening** kwijt over het thema 'buren'. Wat verstaan ze precies onder buren? Wat is de rol van buren? Wat kunnen we voor elkaar betekenen, zowel in de straat als in onze maatschappij? En is een goede buur echt beter dan een verre vriend?

De leerlingen kunnen ook **op onderzoek** gaan naar wat 'buren' nu precies in onze maatschappij betekenen. Wat is het verschil tussen 'nieuwe' en 'oude' buren? Denk bijvoorbeeld ook aan grootsteden in Vlaanderen en Brussel: hoe gaat het eraan toe in diverse buurten zoals de Diamantbuurt in Antwerpen, het Rabot in Gent of de wijk Matonge in Brussel? Je kunt ook buiten de grenzen van Vlaanderen kijken en de relatie tussen België en zijn buurlanden onderzoeken. Of ga nóg wat verder van huis en kijk buiten Europa, naar hoe de grote migratiestromen in de loop der tijden landen en steden veranderd hebben.

Een **interview** is ook een goede manier om het thema uit te diepen. Wonen er bij jou in de buurt mensen die daar nog maar kortgeleden zijn komen wonen? Vraag hen dan waarom ze verhuisd zijn, waarom ze net daar komen wonen zijn, waar ze vandaan komen, etc.

Maar het hoeft helemaal niet zo serieus te zijn. In Junior Journalist is er ook plaats voor **fantasieverhalen**. Een verhaal waarin jij verhuist naar een ander land en allemaal nieuwe dingen ontdekt. Of reis via een teletijdmachine naar het verleden of de toekomst en maak een verslag over hoe het leven er toen uitzag. Of verzin een verhaal over de vreemde maar

vriendelijke nieuwe buurman of buurvrouw. En wat als mensen helemaal nooit verhuisden? Hoe zou de wereld er dan uitzien? Laat je fantasie de vrije loop!

Ideeën genoeg om aan de slag te gaan! En als je **meer informatie** zoekt over hoe je het thema 'buren' in je lessenpakket kunt verwerken, ga dan zeker eens kijken op www.klascement.net van het Ministerie van Onderwijs en Vorming. Je kunt hier zoeken naar lesmateriaal op thema en vindt er heel wat bruikbare tips.

VOORBEREIDING

Er zijn heel wat manieren om Junior Journalist aan bod te laten komen in je lessen en om je leerlingen voor te bereiden op hun schrijfopdracht. Ook buiten de lessen Taal of Nederlands. Hieronder vind je enkele ideeën, maar uiteraard ben je vrij om zelf een creatieve invulling te bedenken!

- In een **klasesprek** kan er flink wat leuke inspiratie naar boven komen. Iedereen heeft vast een andere blik op wat het betekent om burenen te zijn. Kunnen we dat samen onder woorden brengen? Wat leren ons de verschillen in visie op burenen? Wat zegt dat over ons? Het thema past uiteraard prima binnen de lessen rond **sociale vaardigheden**.
- Verdeel de klas in kleine groepjes en laat hen een **groepswork** maken over burenen. Wat zijn de buurlanden van België? Zijn er (buur)landen die goed met elkaar overweg kunnen, of juist niet? En hoe zit het binnen je eigen stad, dorp of wijk?
- Koppel een les **geschiedenis** aan het onderwerp: welke grote migratiestromen hebben we in de geschiedenis gekend? Tussen bepaalde streken, landen, continenten? Durf ook in de toekomst te kijken: hoe zit het met de planeten? Zou het zomaar eens kunnen dat we binnenkort naar een buurplaneet (moeten) verhuizen?
- Laat de leerlingen lezen rond het thema burenen. Op websites als www.leesplein.be kun je zoeken op **boeken** per thema en per leeftijdscategorie. Kies samen een boek over het thema om achteraf samen te bespreken. Of stel een lijst samen met boeken waaruit de leerlingen kunnen kiezen en bespreek achteraf hoe de verschillende auteurs elk op hun eigen manier met het thema omgaan.
- Er zijn ook heel wat **films of documentaires** die gelinkt kunnen worden aan het thema. Kijk samen in de klas naar een film over burenen of diversiteit en zorg voor een goede voor- en/of nabespreking. Via www.lesseninhetdonker.be kun je films rond het thema of aspecten van het thema vinden. Zij stellen ook lesmateriaal ter beschikking om in de klas mee aan de slag te gaan.
- Om de belangstelling voor schrijven aan te wakkeren kun je **een auteur uitnodigen** in de klas of op school. Zij kunnen de schrijvers in spe schrijftips geven, vertellen waar zij hun inspiratie halen en hoe zij aan een verhaal beginnen. Een lijst van gesubsidieerde auteurslezingen vind je op www.auteurslezingen.be. Of nodig iemand uit die nieuw is in de wijk om te komen spreken over verhuizen en hoe spannend het is om nieuwe burenen te krijgen. Zo beginnen alle Junior Journalisten met dezelfde voorbereiding.
Of surf eens naar penvlaanderen.be. **PEN Vlaanderen** is de auteursvereniging die ijvert voor vrije meningsuiting en zich inzet voor vervolgdde schrijvers. Ze stellen duolezingen voor waarbij een Vlaamse auteur in gesprek gaat met een PEN-auteur, dat is een auteur die in België is beland na gedwongen vertrek uit eigen land. Zo maken je leerlingen niet alleen kennis met het literaire werk en het leven van de PEN-auteur, maar ook met de impact van (het gebrek aan) vrije meningsuiting, over leven in een land dat niet je vaderland is, over identiteit en hoop, over mooie woorden en nieuwe kansen. De begeleidende Vlaamse auteur interviewt en modereert het gesprek.

- Houd een **brainstormsessie**. Ga samen met je leerlingen op zoek naar originele invalshoeken voor een verhaal, interview of opiniestuk. Benadruk daarbij dat alle ideeën goed zijn en er geen juiste en foute voorstellen bestaan. Ze moeten ook niet bang zijn dat iemand hun idee zou 'stelen'. Alles hangt immers af van de uitwerking van het idee.

Te veel mogelijkheden? Beperk het thema!

Het gebeurt weleens dat jonge schrijvers door de bomen het bos niet meer zien omdat het thema hen niet ligt of omdat ze makkelijker schrijven wanneer ze een vastomlijnde opdracht krijgen. In dat geval kun je bijvoorbeeld een bijkomend thema of een vaste titel opleggen.

SCHRIJFTIPS

Een Junior Journalist heeft heel wat mogelijkheden om met het thema 'buren' aan de slag te gaan. Je kunt je leerlingen stimuleren om een **interview** of **opiniestuk** te schrijven, maar evengoed een **fantasierverhaal**. Originaliteit wordt absoluut beloond!

Interview

Geef vooraf aan je leerlingen een **inleiding in de journalistieke wereld** en meer bepaald die van het interview. Hoe kunnen ze iemand kritisch bevragen zonder hem of haar zwaar op de rooster te leggen? Wat zijn de meest gebruikte interviewtechnieken? Leer hen een aantal kneepjes van het vak, bespreek welke soorten interviews er bestaan en stel samen met hen een lijstje op van personen die ze kunnen interviewen. Na de theoretische inleiding stuur je je leerlingen op pad om de theorie aan de praktijk te toetsen.

Om je leerlingen warm te maken voor het afnemen en uitschrijven van een interview kun je ook een **journalist uitnodigen**. Hij of zij kan de Junior Journalisten vast en zeker inspiratie geven voor hun eigen interview. Hieronder vind je al enkele tips, die je aan je leerlingen kan geven.

Tips voor een goed interview

Bij een interview stelt de journalist vragen om meer te weten te komen over de geïnterviewde of over een onderwerp waar hij of zij veel over weet. Daarna schrijft de journalist dat gesprek uit. Hij of zij heeft daarbij de vrijheid om wat letterlijk gezegd werd in een vlotte tekst te gieten. Natuurlijk mag hij of zij niets schrijven dat de geïnterviewde zo niet heeft bedoeld.

Je kunt een interview op **verschillende manieren uitschrijven**:

- **Vraag en antwoord**: afwisselend vragen en antwoorden voluit uitgeschreven. Zo krijgt de lezer het gevoel dat hij zelf bij het gesprek is.
- **Volledige tekst**: de hele tekst bestaat uit wat de geïnterviewde gezegd heeft in de directe rede. De vragen staan niet in de tekst. Zo staat de geïnterviewde centraal.
- **Indirect citeren**: niet letterlijk uitschrijven wat de geïnterviewde gezegd heeft, maar eerder een omschrijving van zijn antwoorden. Op die manier staat het onderwerp centraal. Bijvoorbeeld: 'De eerste stap naar een geslaagd interview? Dat is vooral goede vragen bedenken,' zegt Phara de Aguirre.
- Een laatste optie is **afwisselen** tussen de verschillende mogelijkheden. Dat zorgt voor variatie in de tekst, waardoor die vlotter leest.
- **Bereid je goed voor!** Zorg niet alleen voor een lange lijst vragen, maar zoek ook extra informatie op over de persoon die je zal interviewen en het onderwerp van het interview.
- Geef in je interview een antwoord op de **5 W-vragen**: wie? wat? waar? wanneer? waarom?
- Kies een **rustige plek** uit voor het interview, waar zowel jij als de persoon die je interviewt zich goed voelt.

- Gebruik tijdens het interview een **dictafoon** om het gesprek op te nemen. Zo hoef je tijdens het gesprek de antwoorden niet uit te schrijven en kun je je concentreren op wat er gezegd wordt. Houd er wel rekening mee dat in het uittikken van de antwoorden heel wat tijd kruipt.
- Als je niet goed begrijpt wat de geïnterviewde precies bedoelt, **herhaal** dan nog eens zijn of haar antwoord. Zo kan de persoon die je interviewt je eventueel verbeteren als dat nodig is.
- Misschien wil de geïnterviewde het **interview nalezen**. Laat hem of haar dat zeker doen. Er kruipt misschien wat tijd in, maar zo ben jij ook zeker dat er geen fouten in het interview staan.

Inspiratie voor een interview over of met buren

A) Personen om te interviewen

- Mensen uit je omgeving van een andere generatie: je grootouders, ouders ...
- Je buurman, -vrouw, -meisje, -jongen
- Iemand uit een van onze buurlanden
- Een vriend, vriendin, kennis ... die onlangs in België kwam wonen en dus geboren is in een ander land
- Een filosoof

B) Vragen of onderwerpen

- Welke rol spelen buren in ons/uw leven?
- Hoe verloopt het contact met onze/uw buren?
- Wat is het belang van goede buren?
- Hebben bepaalde buren (in de ruime zin van het woord) u mee gevormd? Hebben zij u lessen meegegeven?
- Hebt u anekdotes over buurjongens of -meisjes?
- Speelde u vaak spelletjes met je buurjongens of -meisjes? Welke?
- Aan iemand met een andere afkomst:
  - o Hoe ben je hier terechtgekomen?
  - o Hoe is het leven hier in België?
  - o Verschilt het veel van de manier van leven in jouw thuisland?
  - o Wat vind je van wonen in België?

Natuurlijk draait het niet om wie de leerlingen interviewen maar wel om het resultaat. Een creatieve en boeiende tekst met een originele invalshoek, dat is waar het om gaat.

Opiniestuk

Een opiniestuk gaat meestal over een **actueel, controversieel onderwerp**. ‘Buren’ is op het eerste gezicht misschien niet meteen een thema waar je veel kanten mee uit kunt, maar als je focust op ‘nieuwe buren’ en de nadruk legt op diversiteit en interculturaliteit, kunnen er heel wat invalshoeken bedacht worden die het wel de moeite waard maken om een opiniestuk te schrijven. Wie zijn onze nieuwe buren? Hoe kunnen zij onze maatschappij verrijken? Hoe kunnen oude buren en nieuwe buren elkaar benaderen, samenleven?

Spoor je leerlingen aan om naar het journaal te kijken en de krant te lezen. **Organiseer een debat**, splits de klas op in voor- en tegenstanders en laat hen een argumentenlijst opstellen. Maak hen attent op **het belang van ‘connectoren’** in een tekst. Connectoren zijn meestal voegwoorden of bijwoorden die zorgen voor logische overgangen en cohesie in de tekst, bijvoorbeeld: daarentegen, niettemin, nochtans, hoewel ...

Je kunt ook **een journalist of filosoof** uitnodigen in de klas. Laat hem of haar vertellen over zijn overtuiging. Op basis van dat exposé kan je klas aan de slag gaan. Geef voldoende tijd aan je leerlingen om na het bezoek vragen te stellen.

In een opiniestuk heeft de Junior Journalist de vrijheid om zijn **persoonlijke mening** over een bepaald onderwerp uit te drukken. Meestal gaat een opiniestuk over een maatschappelijk thema waarover veel tegenstrijdige meningen bestaan en dat vaak een aanleiding vormt tot discussie. De schrijver ervan hoeft zich dus niet te beperken tot een opsomming van feiten. Integendeel, de manier waarop hij zelf over het onderwerp denkt, vormt juist de basis van de tekst. Voor een goed geschreven opiniestuk moeten de leerlingen wat durf hebben: ze moeten hun eigen standpunt zo krachtig mogelijk overbrengen en er de nodige argumenten voor aanhalen. Een opiniestuk moet overtuigen.

Tips voor een goed opiniestuk

- **Baken je onderwerp goed af.** Schrijf geen opiniestuk over burenen in het algemeen, maar kies voor één aspect of rol die burenen kunnen spelen en waarover je het wil hebben. Landverhuizers of leven in een superdiverse samenleving, bijvoorbeeld.
- **Bereid je goed voor.** Zoek informatie op over het onderwerp, in de bibliotheek of op het internet. Op basis van die achtergrondkennis kun je je mening vormen en je argumentatie opbouwen.
- Kies een concreet **feit** of een **gebeurtenis** als aanleiding voor je opiniestuk. Dat kan iets heel belangrijks of iets heel kleins zijn. Zo heb je een kapstok waaraan je je verhaal kan hangen.
- Staaf je mening met **goede argumenten**. Concrete voorbeelden en cijfermateriaal zijn onmisbaar. Het is beter om drie goede argumenten te hebben dan tien slecht uitgewerkte.
- Een goed opiniestuk heeft een **logische opbouw**. Maak eerst een schema met een inleiding, een midden en een slot en schrijf daarna pas alles uit.

Inspiratie voor een opiniestuk over (nieuwe) burenen

- Wie zijn onze (nieuwe) burenen?
- Wat is het belang van burenen? Wat is hun rol in onze maatschappij?
- Is er een evolutie in het contact met onze burenen?
  - o Kennen we hen nog?
  - o Hoe was het vroeger en nu?
  - o Is het een positieve of negatieve evolutie?
- Hoe kunnen nieuwe burenen onze maatschappij verrijken?
- Hoe kunnen oude en nieuwe burenen elkaar benaderen, samenleven?
Hoe ziet onze maatschappij eruit binnen 20 jaar? Wat is de rol van burenen dan?

Fantasieverhaal

Slaat de fantasie van jouw leerlingen helemaal op hol bij het thema 'buren'? Zijn de journalistieke vormen van het interview en opiniestuk te beperkt om al die inspiratie in te verwerken? Laat je leerlingen dan een stuk uit een dagboek pennen, een spannend (grijsel)verhaal bedenken, een brief tikken, een reportage maken, een recensie verzinnen ... Ze kunnen hun fantasie de vrije loop laten. Je vindt hieronder enkele tips voor je leerlingen om goede fictie te schrijven.

Tips voor een fantasieverhaal

- **Trek tijd uit voor het schrijven.** Schrijven kost tijd. Verwacht niet van jezelf dat je een schitterend fantasieverhaal kan neerpennen op een uurtje tijd.
- **Fantaseer erop los.** Bij een fantasieverhaal gaat het om jouw verbeelding. Leg jezelf geen grenzen op en laat anderen dat ook niet doen, maar werk een verhaal uit rond buren zoals jij dat wil. Leef je in een bepaald personage of ding in, niets is te gek. Denk aan jouw buurjongen of -meisje, de komst van nieuwe buren, dieren in de straat, een reis naar een buurland ... Of schrijf een brief aan je buur waarin je vertelt waarom je hem/haar zo bewondert en zo graag naast hem/haar woont.
- **Maak een reis door de tijd.** Buren zijn er altijd al geweest en zijn zelfs bepalend geweest in de geschiedenis. Misschien kan jouw verhaal zich afspelen in de middeleeuwen of juist in de toekomst?
- **Kies een bijzondere locatie.** Je verhaal hoeft zich niet in ons land af te spelen, maar kan evengoed in Afrika, Amerika ... of zelfs op Mars plaatsvinden!
- Zoek voor een personage **inspiratie in je eigen omgeving.** Dat is vaak een stuk gemakkelijker dan een personage van top tot teen zelf uitvinden. Haal je iemand die je kent voor de geest (familielid, vriend(in), kennis, buurjongen of -meisje, postbode ...) en bedenk wat hij of zij zou doen, zeggen, vragen ...
- Heb je nog extra **inspiratie nodig?** Er zijn veel boeken geschreven met buren en diversiteit als thema. Je vindt ze gemakkelijk via www.leesplein.be. Of surf wat op het internet naar informatie rond het thema. Je zal verrast worden door alle nieuwe dingen die je ideeën geven voor je verhaal.
- Wees **niet te streng voor jezelf** als je begint te schrijven. Schrijf gewoon wat in je opkomt. Herlees daarna pas wat je geschreven hebt en pas eventueel je tekst aan.
- **Laat je verhaal nalezen** door iemand die je vertrouwt. Wees niet boos als hij of zij kritiek heeft. Hij of zij wil jou alleen maar helpen om je verhaal nog beter te maken.
- **Schrijven is schrappen**, wordt weleens gezegd. Een langer verhaal is niet per se een beter verhaal. Laat woorden en alinea's vallen die er niet toe doen.
- **Lees veel boeken.** Grote schrijvers zijn vaak zelf lettervreeters.

Veel succes!